

PRVÁ POMOC PRI POPÁLENINÁCH (A POLEPTANÍ ŽIERAVINOU).

Cieľ:

Zhodnotiť situáciu pri popáleninách, zastaviť šírenie popáleniny, zmierniť bolesť, minimalizovať riziko infekcie a aktivovať záchrannú zdravotnú službu

Popáleniny a poleptania sú poranenia spôsobené vysokými teplotami alebo žieravinami (kyseliny a zásady).

Popáleninu utrpí každý rok približne 1 zo 100 obyvateľov, z toho 3 % je približne hospitalizovať (30 prípadov na 100 000 obyvateľov za rok). Deti do 15 rokov tvoria takmer polovicu postihnutých s popáleninami.

Pri poškodení kože popálením sa naruší jej funkcia vonkajšej bariéry pred infekciou. Telo stráca tekutiny, pretože cez vlásoknice uniká tkanivový mok. Tekutina sa môže hromadiť pod kožou a vytvárať pľuzgierie alebo vyteká na povrch. Podľa rozsahu popáleniny môžeme predpokladať, či sa rozvinie **šok. Šok** je život ohrozujúci stav a vzniká vždy, keď je strata tekutín vyššia. Pri popálení rozsiahlej oblasti je strata tekutín jednoznačná, riziko rozvoja šoku je preto veľké. Pri popálení končatín sa tekutina hromadí v tkanive a spôsobuje opuch a bolesť. Cez popáleniny prenikajú baktérie a vzniká nebezpečenstvo infekcie. Čím je popálenina hlbšia, tým väčšie je riziko rozvoja infekcie.

Popáleniny sa klasifikujú podľa hĺbky poškodenia kože. Rozoznávame 4 stupne:

1.stupeň - Popáleniny zasahujú len povrchovú vrstvu kože. Prejavujú sa začervenaním, ale bez pľuzgierov.

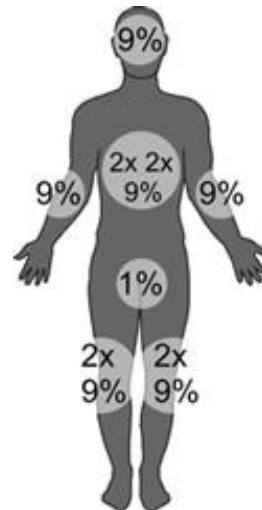

2.stupeň - Sú to stredne hlboké popáleniny, ktoré zničia povrchovú vrstvu kože. Sú veľmi bolestivé. Koža je červená a tvoria sa pľuzgierie.

3.a 4.stupeň - Je to najťažší typ popálení. Pri týchto hlbokých popáleninách dochádza k strate citlivosti kože. Koža máva voskový vzhľad, je bledá alebo spálená.

Závažnosť popálenín je podmienená nielen hĺbkou popálenia, ale najmä rozsahom, napr. dlaň človeka tvorí asi 1% povrchu tela. Bezprostredne po úraze totiž hrozí **šok**, a to už pri popálení 1% povrchu tela! Ako pomôcku pre rýchly výpočet popálenej plochy uvádzame tzv. **Deviatkové pravidlo**, ktoré je znázornené na obrázku.

Pri poskytovaní prvej pomoci nesmieme určite zabudnúť na všeobecné **zásady pri poskytovaní prvej pomoci**:

1. Zistiť, čo sa stalo
2. Myslieť na hroziace nebezpečenstvo
3. konať podľa danej situácie

Postup pri poskytnutí prvej pomoci pri popáleninách:

1. Zabráňte ďalšiemu pôsobeniu tepla a premiestnite postihnutého z ohrozeného priestoru.
2. Ak horia šaty postihnutého, uložte ho na zem a oheň uhasiť nehorľavým materiálom, postihnutý nesmie behať.

3. Miesto ochladzujte vodou najmenej 10-15 minút. **Riad'te sa metódou 3 x 15! Po dobu 15 minút, zo vzdialenosti 15 cm, chlad'te vodou o teplote cca 15°C.** Miesto nikdy nechladíme ľadom.
4. Opatrne a čo najskôr odstrániť z poranených končatín hodinky, prstene, ešte predtým, ako začnú opúchať.
5. Popáleninu prekryte sterilným obvazom, alebo čistou tkaninou.
6. Popáleninu nenatierajte žiadnymi masťami, olejmi, krémami, ani vaječnými bielkami. Na popáleninu neprikladat' vatú ani náplast'ový obväz.
7. Obhorenú časť odevu nikdy nestrhávajte, odstráňte iba tú časť odevu, ktorá nie je priškvrená.
8. V prípade potreby zabezpečiť protišokové opatrenia a aktivovať rýchlu zdravotnú službu 112, 155.

V prípade poleptania chemickými látkami postupujeme podobne ako pri popáleninách. Počas oplachovania opatrne odstráňte kontaminovaný odev a zariad'te prevoz do nemocnice.

Z autolekárnicky môžeme ku ošetrovaniu použiť obsah modulu č. 3.

Aktivácia rýchlej zdravotnej služby 112, 155:

1. Kto volá
2. Kde sa stalo (orientačné body)
3. Čo sa stalo (opíšte, čo vidíte)
4. Počet ranených
5. Druh poranení (tak ako ich vidíte)
6. Druh poskytnutej prvej pomoci a potreba inštrukcie pri prvej pomoci
7. Spätný kontakt na vás

Zdroje:

Dobiáš: Príručka pre inštruktorov kurzov prvej pomoci

<http://www.bedekerzdravia.sk/?main=article&id=610>

Autor:

MUDr. Rudolf Gaško, manažér výuky prvej pomoci